

Un problema soterrat

Nens en venda

De particular a particular, o bé en un mercat organitzat, les vendes d'infants es produeixen en un nombre de 300 anuals en el nostre país. La mateixa policia que deté delinqüents sofisticats no pot traure l'entrellat d'aquest tràfic il·legal.

El tràfic de nens ja no es dona tant a través d'un mercat organitzat sinó més a nivell individual .

Barcelona, estació de Fabra i Puig de la línia 1 de metro: una dona de 30 anys, Antonia Tejedor Moreno, té una cita; no és el seu marit ni el seu promès ni una amiga, ha quedat amb una perfecta desconeguda a qui vol vendre el seu fill. ¿El preu? Mig milió de pessetes. Al cap d'una estona d'espera, la desconeguda apareix, continua semblant interessada en l'oferta que li va fer Antonia, que amb el nen de

tres mesos al coll, sembla disposada a fer l'entrega; en aquell moment un agent femení dels Mossos d'Esquadra procedeix a la detenció d'Antonia Tejedor. Uns dies abans, la falsa clienta havia vist que Antonia Tejedor maltractava el seu fill a la mateixa estació de metro, quan la va recriminar, Antonia li respongué: "Si no vol que li pegui, l'hi veng". Aquella ciutadana va dir que d'acord, que quedaven per un altre dia,

però va informar la policia.

Fets com aquests es produeixen sovint als Països Catalans, però es denuncien molt poques vegades. Segons fonts dels Mossos d'Esquadra, "només al Principat, calculem que hi ha 12.000 infants en el que anomenem situació de risc, és a dir, sense pares o amb famílies que tenen problemes d'alcoholisme o amb la justícia". D'aquests 12.000, 6.000 estan sota control de la

Conselleria de Benestar Social, 2.500 estan internats i 1.500 estan en famílies que els acullen; queden, doncs, 6.000 infants en risc d'entrar en una relació de compra-venda però també en altres àmbits més sòrdids com la prostitució. "El cas és que —diu Francesc Orench, de la brigada de menors dels Mossos d'Esquadra— mentre hi ha una sensibilització envers la prostitució, no sembla haver-hi la mateixa envers el tràfic il·legal de nens. A més, amb el control que ara exerceix l'administració sobre els centres que tramiten adopcions, el tràfic és només detectable per un colp de sort, altrament és invisible".

Segons els Mossos d'Esquadra, actualment, el tràfic de nens ja no es dona tant a través d'un mercat organitzat sinó més a nivell individual (contactes entre particulars).

¿ LA FORÇA DE LA LLEI ?

A aquesta disminució del mercat organitzat de tràfic de nens hauria contribuït una llei del novembre del 1987 que modifica alguns articles del Codi Civil que fan esment a l'adopció. Els Mossos d'Esquadra ens expliquen com estava constituït aquest mercat i quins eren els seus mecanismes: "Vam investigar una sèrie de fundacions privades com MACI (Moviment d'Atenció a Certs Infants) o OFA (Obra familiar d'Adopció), les seves actuacions no eren il·legals sinó alegal. No eren exigents a l'hora de triar els pares i resultava relativament senzill adoptar un nadó, el problema va venir no de les fundacions —que en principi no tenien ànim de lucre— sinó dels intermediaris entre les dones que volien desprendre's dels seus fills i les fundacions. El tràfic de nens es donava quan els intermediaris, pel seu compte però dient que anaven en representació de la fundació, donaven a la mare que es despenia del fill 125.000 pessetes per fer-ne una revenda de 500.000". La vigilància administrativa a què estan sotmeses actualment aquestes fundacions ha fet no només que hagin de complir una sèrie de requisits a l'hora d'escollir els pares, sinó també que desaparegui la figura de l'intermediari que era qui en definitiva —també segons els Mossos d'Esquadra— "havia creat el mercat de nens, ja que alguns es feien passar per representants de diverses fundacions i alhora i tenien contactes entre ells, de manera que constituïen una autèntica xarxa".

La Comandància Superior de Policia de Barcelona no és tan optimista i creu que el tràfic de nens es continua donant, malgrat tot, perquè moltes fundacions tenen recur-

sos per eludir la llei i el control de l'administració. Aquestes mateixes fonts han revelat que la cap de l'organització OFA (ha estat esmentada també pels Mossos d'Esquadra), Montserrat Gil, va ser detinguda fa uns mesos per la brigada de menors de la Policia Nacional. Actualment Montserrat Gil es troba en llibertat i EL TEMPS li ha preguntat sobre aquesta acusació: "La nostra organització, l'Obra Familiar d'Adopció, és absolutament seriosa i no faria mai res que estigués en la il·legalitat. Respecte a l'administració i la seva actuació en aquest tema prefereixo reservar-me l'opinió per quan hagi passat aquest malson".

En Comandància estan, però, convençuts que "l'únic intermediari que existeix és la mateixa fundació, que cobra entre 1 i 2 milions de pessetes per transacció, xifra a la qual han de restar les despeses d'atencions a la mare durant la gestació i els honoraris dels metges i advocats que compleixen les seves respectives tasques". El benefici que obtindrien les fundacions en cap cas seria inferior a mig milió de pessetes.

Les mares que són *contractades* per donar els seus fills acudeixen, segons les mateixes fonts de la policia nacional, a Barcelona, a la clínica Evangèlica i a la clínica del Pilar. "Les clíniques —ens diu un membre de la policia— no cometien en absolut cap irregularitat perquè la seva obligació és assistir una dona que vagi a parir, però estem convençuts que coneixen perfectament la destinació dels nadons". També els Mossos d'Esquadra coincideixen a detectar certa negligència per part de la burocràcia hospitalària: "Si els hospitals portessin uns registres i uns controls més rigorosos, ens ajudarien molt a combatre el tràfic de nens, ja que, quan alguna cosa es fa de manera que hi col·laboren diversos llocs, es fa difícil trobar-ne les irregularitats".

La policia nacional ha fet una sèrie d'apreciacions i ha calculat en unes 50 o 60 les vendes anuals d'infants només a la província de Barcelona, xifra que gairebé es triplicaria en l'àmbit dels Països Catalans.

¿Com s'ho fan per legalitzar la situació del nen, les famílies que l'han obtingut a canvi de diners? Les mateixes fundacions que faciliten les transaccions d'infants s'encarreguen d'informar els candidats a pares del procés de formalització de la situació falsa. El primer pas el fa el pare candidat, que s'adreça al registre civil i es reconeix pare biològic de la criatura, així ja tenen la pàtria potestat. Falta llavors la renúncia de la mare real que es produeix al cap d'uns vint dies. De moment ja s'ha

comès un delictes de falsedat per part del pare adoptiu, perquè la mare real té tot el dret a renunciar al seu fill pels motius que siguin. El procés continua de la següent manera: l'esposa del senyor que ha declarat que ha tingut un fill amb aquella dona que ja hi ha renunciat, fa veure que perdona la infidelitat del seu marit i, aleshores, en un fals acte de caritat reconeix aquell nen com seu. Aquesta darrera part del procés es fa al jutjat i al registre civil que, òbviament, desconeix que hi ha hagut una transacció econòmica prèvia acompanyada d'una petita representació teatral.

Segons la policia, "en un judici cal demostrar-ho tot i si algú fos acusat i portat als tribunals per un fet com aquest, no se'n sortiria, en cas que fos culpable, el problema és com es porta als tribunals. La gent que se n'encarrega coneix també la llei —hi col·laboren advocats que juguen amb avantatge".

QUAN EL POBRE VEN AL RIC

El problema de la compra-venda d'infants té un doble origen, d'una banda, el desig de moltes famílies, normalment benestants, que no poden tenir fills però que, per les exigències i requisits de l'administració, no poden ser candidates a una adopció legal. Això seria la demanda. L'oferta té una base indiscutible: la marginació. Segons la policia autonòmica, el 40 per cent dels menors desprotegits i que per tant es poden veure exposats a la compra-venda, provenen de famílies amb problemes delictuosos, de prostitució, d'alcoholisme o de consum d'altres drogues. Dos casos ben recents relatats pels Mossos d'Esquadra il·lustren aquestes afirmacions.

"El primer cas —ens explica Francesc Orench— és típic del món de la prostitució. L'avís ens va venir de l'Hospital Clínic de Barcelona, quan una de les infermeres va adonar-se que una dona jove que havia vingut ja dues vegades a parir, no sabia donar el pit al seu fill. Vam seguir-la. Vivia a l'Arc del Teatre, un dels carrers més tenebrosos del barri xino barceloní. Allà, en ser interrogada, va dir que havia tingut quatre fills i que tots estaven sans i estalvis en un poble de Lugo. Vam comprovar el nom del poble i senzillament no existia. ¿On estaven els fills? Era impossible trobar-los la pista i, per tant, no hi havia proves per a detenir la mare, però tot indicava que com a mínim dos havien estat venuts". A nivells de marginalitat tan grans, detectar una venda és gairebé impossible i tot queda en una profunda sospita, però si existeix una assistència social es pot actuar una mica

Cada vegada és més difícil obtenir una adopció.

més ràpidament tot i que sovint el resultat final no sigui satisfactori. Aquest és un cas esdevingut a Sabadell que ens explica la policia: "L'assistenta social que treballava amb una senyora gran i la seva filla va detectar un dia que faltava la filla d'aquesta. Va donar compte a la policia i, després d'interrogar la mare -soltera- i l'àvia, es va poder localitzar la nena amb una família de Manresa. Deien que no havien cobrat res, però donada la seva situació econòmica i apreciant una lleugera millora recent, ens vam adonar que mentien. Tanmateix, com que no es va poder demostrar res i les implicades van negar repetidament que haguessin venut la petita, vam haver d'abandonar la recerca".

La Guàrdia Civil va detenir a Paterna (l'Horta) a principis d'aquest any Ana Isabel C.J. de vint anys d'edat, acusada d'estafar nou parelles amb la promesa de proporcionar-les un nen. Ana Isabel tenia una tenda de roba per a nens des d'on feia els contactes amb parelles que s'havien fartat d'esperar una adopció legal. Després de demanar entre 300.000 i 600.000 pessetes per a iniciar els tràmits, la jove tenia pensat anar a Colòmbia i Brasil a buscar els

nens. Tot i que hi havia indicis que la jove havia mantingut contactes amb Amèrica Llatina només se la va poder condemnar per estafa. La majoria de matrimonis compradors eren de Llíria, però també va arribar a prendre contacte amb gent d'Alacant. La denúncia que va permetre a la Guàrdia Civil descobrir la trama, provenia d'un dels matrimonis que, cansat d'esperar, va dubtar de les paraules d'Ana Isabel.

¿QUE FAN LES ADMINISTRACIONS?

Les administracions cada vegada posen més difícils les adopcions. El procés d'acceptació dels candidats no és fàcil, es tenen en compte factors com: l'edat, recursos econòmics, etc. Una persona amb un negoci podria tenir preferència per davant d'un de professió liberal, encara que aquest darrer guanyés més, ja que es considera que el primer pot llegar un patrimoni al fill que assegurí el seu futur.

Així, al País Valencià, aquest any ja hi ha hagut 895 demandes d'adopció de les quals només s'han pogut atendre unes 7. L'any 1988 es van proporcionar 88 nens en adopció i el 1989 únicament 24. A Cata-

lunya, l'any 1989, es van fer més de 600 sol·licituds de les quals es van donar en adopció més de 200. A les Illes, de 122 peticions, unes 76 van ser admeses en un principi, encara que, finalment, només es van donar en adopció 36 infants.

Xavier Manuel, director general d'Infància de la Generalitat de Catalunya, reconeix que "hi ha indicis que ens fan pensar en l'existència d'un tràfic de nens". No obstant això, també afirma que hi ha una visió diferent de la compra-venda d'infants amb altres fenòmens com la prostitució infantil, "en la compra-venda, la societat hi té un grau de tolerància molt més gran". ¿Inclou això l'administració? Fina Tarin, directora del Servei de Família, Infantesa i Joventut de la Generalitat valenciana, diu que "si detectem que una família té un xiquet de manera il·legal podria ser que pel seu interès acabarem deixant-lo amb la família". Pel que fa a les Illes, quan es detecta una adopció irregular, no se sol traure el fill de la família. En cas que aquesta reuneixi bones condicions, es tendeix a regularitzar la situació.

Albert Punsola (amb informacions de Jordi Sebastià i Miquel Payeras)